

Naast dit vooruitzicht plaatstet gij een ander, dat, indien het verwerkelijk werd, mij in den ouden vaderlandschen bodem terugplanten, daarentegen een pas gewonnen levenskring als onder mijne voeten wegtrekken, en van veel, dat mij dierbaar is, verre scheiden zou.²⁰

Hij was een Europeaan, die het voornemen had te veramerikaniseren, maar dit proces was nog zo jong, dat dit andere perspectief hem gemakkelijk in verwarring bracht. Voor welke wereld moest hij kiezen? De situatie werd voor Vos nog ingewikkelder, toen het christelijke gereformeerde weekblad *De Bazuin* in het nummer van 16 juli 1886 meldde, dat hij door de synode van de Christian Reformed Church was benoemd tot docent aan de Theologische School te Grand Rapids.²¹ Deze benoemingsbrief, gedateerd eind juni en half juli ontvangen te Berlijn, bracht Vos in een lastig parket. De Vrije Universiteit en haar academische kring lokte hem, maar in Grand Rapids zou hij verantwoordelijk worden voor de wetenschappelijke opbouw van de school. Ook daar lonkten perspectieven. Maar kwamen al deze mogelijkheden niet te vroeg in zijn leven? Moest hij niet eerst zijn academische vorming voortzetten en afronden met een proefschrift als blijk van zelfstandig wetenschappelijk kunnen?

Het docentschap aan de Theologische School trok Vos minder aan dan het aanbod van de Vrije Universiteit. Hij maakte in de zomer kennis met een aantal hoogleraren van de Vrije – Kuypers moest nog terugkomen uit Italië, maar met Ph.J. Hoedemaker wandelde hij enkele uren en bij Rutgers logeerde hij enkele dagen. Huize Rutgers was content: 'Hij is ons allen, in alle opzichten, zeer goed bevallen, en inderdaad een jongmenschen van uitstekenden aanleg en studie, geheel van onze beginselen, en thuis in de theologie, al is en blijft ook het Oostersche en het O.T. zijn liefhebberijvak en hoofdstudie.'²² Door de contacten met de Amsterdamse hoogleraren kreeg hij een betere indruk van hun streven een gereformeerde universiteit gestalte te geven dan hij tot dan toe had bezeten. Hij leerde hun wens begrijpen hem aan hun instelling te verbinden – zelfs al was het maar voor drie jaar om een ander op te leiden – en gaandeweg werd hij enthousiast over hun poging zich te ontworstelen aan de in de theologie dominante Duitse historisch-kritische school, die hij goed kende, en hun poging de gereformeerde theologie te vernieuwen.

20. Vos aan A. Kuypers, 28 mei 1886. *Archief-A. Kuypers*. HDC.

21. Vos werd benoemd door de synode op 17 juni 1886. Bij de verkiezing verwierf hij in de eerste ronde evenveel stemmen als J.Y. de Baun. Hierop volgde een nadere bespreking, waarin afgesproken werd dat de verwerving van tweederde van de stemmen vereist was om benoemd te kunnen worden. In de tweede ronde verkreeg Vos 42 van de 68 stemmen; eerst in de derde ronde verkreeg hij met 46 stemmen de benoeming. Acta van de generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk. *Archief-Christian Reformed Churches*. HH. Webster, Vos, pag. 305, stelt, dat Vos niet in de gelegenheid was het aanbod van de Vrije Universiteit te overwegen, omdat hij reeds te Grand Rapids benoemd was. Maar in werkelijkheid maakte hij eerst zijn afweging inzake de Vrije Universiteit, en nadat hij haar aanbod had afgeslagen aanvaardde hij pas de benoeming te Grand Rapids.

22. F.L. Rutgers aan B. van Schelven, 27 augustus 1886. *Archief-Curatoren Vrije Universiteit*.